

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XXIII. De Præsumptionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

centetur plena, perfecta, & liquida probatio, modò per contrariam probationem non fuerit improbata. Utrum autem ferri possit sententia, dependenter à sola præsumptione hominis, Judicis arbitrio relinquitur, uti mox dicitur.

§. II.

De variis causis, indiciis, seu conjecturis, ex quibus oriuntur ac desumuntur præsumptiones. Et quam vim probationis habeant?

EX vehementi & violenta præsumptione, sive ab adversa parte allegata ea manifestata sit, sive non, sed aliunde in judicio manifestata sit absque alia probatione, procedere potest Judex ad sententiam definitivam etiam condemnatoriam; non tantùm si agatur civiliter, sed etiam in causis criminalibus, non tantùm ad pœnam extraordinariam infligendam, sed etiam ad pœnam ordinariam in criminibus occultis, & quæ sunt difficilis probationis, uti habetur *ex c. Afferte 2. ex c. Liferis 12. Et ex c. Tertio 13. h. t. ne sapius ex defectu probationis alterius jus alteri pereat, aut crimina impunita maneant.*

§. III.

Vnde sumantur alia præsumptiones non violentæ?

Primò quòd in delictis commissis, in dubio v. g. præsumaturs dolus, *ex c. Sicut 1. h. t. pater, qui enim noxius, est alteri, quòd malo animo hoc fecerit, facillè præsumitur, nisi contrarium probetur, vel alia validior præsumptio prævaleat, per quam prior elidatur. Uti patet ex L. 1. Cod. ad leg. Cornel. de sicar.*

Non tamen præsumptio hæc sufficit, quæ est ad solum conatum criminis, certum non secuto, saltè juxta receptam praxim & consuetudinem, quæ nisi effectus sequatur, conatum solum ordinari pœnâ, quâ crimen tale puniri solet, non punit, nisi lex expressa eam hoc præcipiat, aut crimen sit valde atrocè, & actus valde propinquus effectui præ-

Secundò præsumitur ex bona conversatione in adolescentia, eadem etiam in virili ætate & senectute *c. Ex fratre h. t. Et ex c. Cum in juvenute 15. eadem Et juxta illud proverbiorum 22. Adhuc juxta viam suam etiam cum senectute recedet ab ea, & univèrsim ex prætorio rei statu sæpè præsumitur de futuro prout habetur *in c. Scribam 9. h. t. (ubi temporis usu necessariò vel veri iuris immutetur)* & ex præterito de præterito prout *Glossa colligit in c. Scribam 1. ex prius datis & neglectis &c. quæ tamen præsumptiones sæpius fallunt, luxuriosus Angelicus juvenis senibus sathanicis 12. annis.**

Tertiò præsumitur contra illum, qui declinat judicium, & præsumitur pro illi qui se offert iudicio, prout constat *ex c. Nullus 4. hoc titulo, (sicut enim illi qui pro mere judicatur conscientia mala, in sua conscientia, bonâ gaudere videtur) (suggerit) men, sive post, sive ante inquisitionem accusationem, metu tamen hujus facta, nec semiplenam probatione facit, sed tantùm suspicionem, cum magis præsumitur debeat fugisse, ad declinandum modicam gravem judicalem processum, quàm de conscientiam criminis, nisi fuga ipsa præcificum delictum in tali persona esset, ut fugit in milite, aut fuga fieret ex publico*

care ere, eum hujus effractione, quæ fuga iudicia criminis facit, saltem ad gravio- rem torcuram, & propter violatam publicam custodiam, penâ dignum faciat taliter fugientem.

Quod qui ex duobus sibi objectis unum tantum negat, præsumitur alterum tacite fateri *c. Nonne 5. h. t.* quia in tali casu, in quo potest contradicendo impedire actum, taciturnitas pro confessione habetur, ex præsumptione scilicet juris, quæ sæpius fallit, & vix locum habet, nisi circumstantiæ bene expendantur.

Quod V. carius præsumitur, ea scire, quæ in Vicinia facta sunt *c. Quosdam 7. h. t.* si tamen facta talia sint, quæ sunt, communiter nota in tali loco, aut teneatur de his ex officio inquirere in facta vicinæ; in aliis enim casibus regulariter ignorantia facti præsumitur, donec scientia probetur.

§. IV.

An, & quâ ratione quilibet præsumatur bonus, vel idoneus ad beneficium, officium, vel actum aliquem?

Generalis quidem regula est; quod quilibet præsumatur bonus, vel idoneus ad officium, beneficium, vel actum aliquem, nisi contrarium probetur *c. Dudum 16. h. t. c. Vnico de seruit. in ordin. facien.* Si qualitates, de quibus præsumitur, sint intrinsecæ, seu naturales, non autem si sint merè extrinsecæ, & accidentales, quales sunt studuisse in Academia; esse Doctorem, vel Graduatam, quæ probari debent; & quamvis de intrinsecis etiam qualitatibus morum integritate legitimis natalibus &c. promo-

vens inquirere debeat, sic tamen præsumptio pro talibus qualitatibus, si post inquisitionem nullus defectus appareat, quæ habitas facilius etiam præsumitur in jam promoti, quàm in promovendo. Sunt tamen regulæ hujus generalis multæ limitationes, ita ut vera sit illa regula, si in nullius tertii præjudicium vergat illa præsumptio; vel si ipsi, pro quo præsumitur, ex tali præsumptione præjudicium aliquod oriatur, & nisi agatur de salute aut utilitate animæ, ubi melius est, præsumere delictum, quàm non præsumere delictum, aut præcedentes conjecturæ de dolo præsumere velint, aut de justitiâ actûs facti, præcisè præsumptio fiat ex honestate, & prudentia personæ agentis.

§. V.

An, & quâ ratione probari possit matrimonium per præsumptiones, seu conjecturas?

Matrimonium quamvis per solum instrumentum super dote, aut donatione propter nuptias confectum probari non possit, nec per id solum, quod vir & mulier in instrumento se conjuges nominent, nec per solam diuturnam cohabitationem, vel congestationem annuli, nec per solam famam, seu communem opinionem vicinæ habentis illo, pro conjugibus, &c. simul tamen junctâ hæc omnia sufficienter animum Iudicis informare possunt, ad sententiam ferendam pro valore Matrimonii *c. Illud 11. h. t.* Cum hæc omnia fieri possint, non principaliter ad constituendum Matrimonium, sed ex alio fine. Satis tamen his omnibus præsumptionibus videtur

Uu; cavisse

cavisse Trident. omne Matrimonium annullans, quod in locis recepti Trident. non est contractum coram Parocho, & duobus, vel tribus testibus.

§. VI.

An quis ex presumptione vehementibus de gravi crimine condemnari possit, & qualis probatio requiratur ad probandum, quod non est verosimile?

EX solis presumptionibus etiam vehementibus non debet quis de gravi crimine condemnari, uti patet ex *c. Litteras* 14. *h. t.* quia in criminalibus requiruntur probationes indubitatae, & luce meridiana clariore, nisi tamen sint urgentissimae presumptiones, aut causa non tam gravis, ad quam juxta proportionem gravitatis vehementiores etiam, & graviores requiruntur, uti colligitur ex *s. 2. & 13. h. t.*

Ad probandum autem, quod non est verosimile, cum presumptio juris pro hoc stet, quod verosimile est, non admittitur quaelibet juris presumptio, nisi communis loci fama, vel alia indicia, aut conjecturae concurrant, & testes fortassis, qui contra verosimilem juris presumptionem testantur, sint personae valde honestae, de quibus nulla est suspicio, quod sint corruptae, aut pejeratae;

uti colligitur ex *c. Quia verosimile* *h. t.*

§. VII.

An, & quando Lex fundata in presumptione obliget in foro conscientiae, vel etiam in externo?

Sciens presumptionem, quae contra se stat, quamvis hanc juris sit, uti patet de jure, falsam esse, non tenetur in foro conscientiae ad legis aut sententiae in tali presumptione fundatae observationem, saltem ante sententiam Judicis (quae presumptio cedit veritati) nisi lex non tam in presumptione fraudis, quam in actu intervenientis, sed in genere periculo fraudis fundetur, quamvis in hoc posteriore casu in particulari quo facta cesset fraus omnis, v. g. non tamen cessat in genere periculum fraudis, quod movebat ad legem talem fundam, uti videre est in matrimonio, quod destitit per Tridentinum irritato, sententia tamen & auctoritate Judicis appellari potest talis, quamvis pro se veritas habeat, contra se tamen juris presumptionem, ad legis talis aut sententiae contra ipsum latae observationem, cum in externo sententia ex probatione procedat, & consequenter, si veritas probata non sit, probata autem sit presumptio, non illi assistet Judex.

